

INGEZONDENSTUK.

DE BESTRIJDING DER MAZELENEPIDEMIEËN.

In het jongste nummer van dit *Tijdschrift* wijdt Dr. A. O. H. TELLEGEN eenige bladzijden aan de bespreking der wettelijke maatregelen tegen de verspreiding der mazelen, zooals zij thans van kracht zijn, zooals hij ze wenscht, en zooals zij zijn voorgesteld in het rapport der Commissie, volgens het besluit der vorige Algemeene Vergadering der *Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst* benoemd. Hij wenscht zijne opmerkingen nog voor de aanstaande Algemeene Vergadering onder de aandacht van de leden der Maatschappij te brengen, en 't is om die zelfde reden, dat ik reeds dadelijk een enkel woord daartegen in het midden wensch te brengen. Natuurlijk geschiedt dit geheel "op eigen hach en risico" en niet in kwaliteit van rapporteur der bovengenoemde Commissie. Ik ga met stilzwijgen die punten voorbij, waarin Dr. TELLEGEN als zijne meening te kennen geeft, dat de Commissie wat uitvoeriger had kunnen zijn in hare critiek van de thans bestaande wetsbepalingen. Dit is eene quaestie van redactie; het oordeel der Commissie zal, geloof ik, iederen lezer van het rapport wel duidelijk zijn.

Schreef ik q.q. ik zou verschooning kunnen vragen voor het feit, dat de Commissie in het resumé het weglaten van het kenmerk bij lichte mazelenepidemieën niet ten tweedenmale heeft vermeld, en aldaar dus schijnbaar niet tot mildere bepalingen adviseerde. Wederom echter kan de welwillende lezer dat advies vinden in of tusschen de regelen van het rapport zelve, waar Dr. TELLEGEN ze ook heeft gevonden. De zinsnede echter "de geneesheer zou hebben te beslissen in overleg met den Inspecteur, of omgekeerd, of aanplakking als buitengewone maatregel zoude moeten worden bevolen" geeft hem aanleiding tot het opperen van een bezwaar; en wel een bezwaar van zeer bizonderen aard. Men kan namelijk volgens Dr. TELLEGEN van de Inspecteurs niet vergen, dat zij bij den eersten aanvraag om raad op reis gaan, en uit brieven kunnen zij de noodzakelijkheid van buitengewone maatregelen niet beoordeelen.

Maar zou dan een Inspecteur, geheel met de locale omstandigheden zijner provincie bekend, uit briefwisseling met een door hem vertrouwd medicus zich geene overtuiging kunnen vormen omtrent het karakter eener epidemie? En zou het zoo onmenschelijk zijn een reisje te vergen van den Inspecteur, wiens werk het toch is door eigen aanschouwing (*inspectio*) bekend te worden en te blijven met den gezondheidstoestand zijner provincie, in die enkele gevallen, waarin eene mazelenepidemie van twijfelachtig karakter voorkomt in de praktijk van een geneesheer, die of zijn eigen oordeel niet vertrouwt, of ten dien aanzien door den Inspecteur wordt gewantrouwd? Dergelijke werkzaamheden behooren, dunkt mij, eigenaardig tot hunne roeping. Heeft de Commissie al den geneeskundigen stand niet gevleid door te zinspelen op de mogelijkheid, dat soms bij enkelen in den strijd tusschen eigenbelang en het belang der volksgezondheid het eerste de overhand zou

kunnen behalen, Dr. TELLEGEN maakt het nog erger; hij vreest zelfs dat eene eenvoudige briefwisseling met den Inspecteur velen te zwaar zal vallen. Laat ons hopen dat hij zijne collega's niet kent!

Maar nu zijn tweede bezwaar: wij vervallen van Scylla in Charybdís als wij de kinderen beletten mazelen te krijgen. De kinderziekte de facto zou eene volksziekte worden, die geen leeftijd zou sparen; het nadeel voor het algemeen zou onberekenbaar, en het sterftecijfer vermoedelijk veel belangrijker zijn.

Maar is dat zoo, welnu laat ons dan *parcs morbillogènes* (s. v. v.) aanleggen, waar een ieder zijne kinderen gratis kan laten infecteeren; mij dunkt ik zie den tijd reeds naderen, dat men zijn vrienden een kaartje stuurt als de mazelen bij hen aan huis zijn uitgebroken. P. F.? Wel zeker! 't is immers „zoolang er geen prophylacticum tegen de mazelen gevonden is, zooals de vaccine tegen de pokken, een geluk dat men op kinderlijken leeftijd deze ziekte krijgt, mits niet in eene epidemie, die een kwaadaardig karakter heeft”.

Wel is waar, kan men sterven; maar, nog daargelaten, dat dit zeer menschelijk is, wie sterven er gewoonlijk?

„Zwakke, scrophuleuse, rachitische kinderen, waarvan het de vraag is, of het voor hen zelve, voor hunne ouders en voor de maatschappij geen geluk is, dat zij vroegtijdig sterven.”

Ik hoop voor u, collega TELLEGEN! dat gij niet hebt nagedacht toen gij deze regelen ter neder schreeft; dat herinneringen aan LYOURGUS wetgeving u parten hebben gespeeld.

't Is een gevaarlijk, een onhoudbaar standpunt voor den medicus, dat waarop hij de relatieve waarde van menschenlevens gaat beoordeelen. Een mensch, 't zij hij rachitisch, scrophuleus of volkomen gezond zij, blijve voor den medicus ten allen tijde niets dan een mensch. Gezondheid aan te nemen als een criterium, hoe gering ook, van 's menschen recht op bestaan, möge den staathuishoudkundige misschien geoorloofd zijn; voor den medicus is die redeneering te gevaarlijk; immers te dikwijls komt hij in de gelegenheid, en, laat ik er bijvoegen, in de verleiding van redeneeren tot practisch handelen of nalaten over te gaan. Elk sprankje van menschenleven moet bij den medicus bescherming en steun vinden.

Zeer zeker ligt dikwijls de oorzaak van den dood in verwaarloozing der patiënten, en volgens Dr. TELLEGEN ligt de schuld dan niet aan de mazelen, noch aan den Doctor, maar aan de ouders. Ten deele ja. Maar die onschuldige mazelen hebben er dan toch, hoe en door wie ook geholpen, het hunne toe gedaan.

Kinderen in den leeftijd van $\frac{1}{2}$ —3 jaar wenscht Dr. TELLEGEN te beschermen tegen infectie door het bezoek der bewaarscholen gedurende het heerschen eener mazelenepidemie te verbieden, althans aan kinderen beneden 3 jaar. De overige scholen wenscht hij slechts bij kwaadaardige epidemieën te sluiten. Ik zou hiertegen in het midden willen brengen dat in bewaarscholen het gevaar van infectie door patiënten in het prodromaaltijdperk verkeerende in den regel kleiner zal zijn dan in scholen door oudere kinderen bezocht. Kinderen beneden 3 jaar toch worden, als zij verkouden zijn, of andere prodromi vertoonen, in den regel thuis gehouden, terwijl men ouderen

nog naar de school laat gaan. Bovendien brengen de ouderen, uit hunne school thuis komende, het gevaar van infectie voor hunne jongere broeders en zusters mede.

Wanneer echter eene epidemie „kwaadaardig” wordt dan wordt eensklaps de ziekte, die straks slechts de facto kinderziekte was, slechts gevaarlijk voor kinderen beneden 12 jaar. De zoo gevreesde volksziekte van daar even mag op Hoogere Burgerscholen enz. vrij rondom zich grijpen. Daar zullen dan toch waarschijnlijk ook kinderen zijn, die men het geluk der mazelen beneden den driejarigen leeftijd onthouden heeft.

En hoe komt de Staat nu tot de kennis van het kwaadaardig karakter der epidemie? Wel, doodeenvoudig door dat dezelfde honkvaste Inspecteur en dezelfde niet tot schrijven genegen medicus van daar straks, nu wel degelijk met elkander kunnen overleggen over den aard der ziekte. De Inspecteur beraadslaagt zelfs met Gezondheids-Commissiën en Burgemeesters over het karakter der epidemie. Dezelfde Inspecteur, van wien het straks niet te vergen was, dat hij zich met eigen oogen overtuigde van den stand van zaken in zijne provincie, heeft nu zelfs tijd om met personen, tot oordeelen volstrekt onbevoegd, bijv. Burgemeesters, te raadplegen. Hoe nu mogelijk wordt, wat het straks niet was, is mij niet duidelijk.

Gaarne wil ik Dr. TELLEGEN toegeven dat het een geluk is mazelen te hebben gehad, zonder nog door eene naziekte te deele van zijne gezondheid te zijn beroofd. Zoo lang hij mij echter nog niet vooruit zal weten te zeggen in welke epidemieën dat geluk aan de meesten zal te beurt vallen; zoo lang nog zoo velen, 'tzij dan ten gevolge van hunnen gebrekkigen aanleg, 'tzij door verwaarloozing, 'tzij wegens hun jeugd, aan mazelen sterven; zoo lang blijf ik beweren dat verstandige doch krachtige maatregelen tegen die ziekte gewenscht zijn.

Bestrijdt men de mazelen, evenals trouwens iedere andere besmettelijke ziekte, overeenkomstig hare eigene geaardheid, bij volwassenen, zoowel als bij kinderen, dan zal men het vérliggend doel: uitroeijing van het contagium, zooal niet bereiken, dan toch daarnaar jagen.

Voorshands ben ik door Dr. TELLEGEN nog niet overtuigd dat zijne voorstellen ons tot dat doel nader zullen brengen dan die der Commissie bovengenoemd.

Harlingen, 8 Juli 1879.

J. MENNO HUIZINGA.

B E R I C H T E N.

BUITENLAND.

LONDEN. — In de zaak der Sewage Pollution of the Thames is thans wederom door den Medical Officer for the Port Dr. LEACH een wijdoopig rapport uitgebragt. *The Lancet* heeft daaruit scherpe verwijten tegen den Metropolitan Board of Works gerigt. Volgens dat rapport blijkt het dat er tegenwoordig nog ongeveer 411 sewers binnen het jurisdictiegebied van den Metropolitan Board of Works in de Thames uitmonden, terwijl het publiek meende dat hierin door de uitlaten bij Barking en